

ปาฏิหาริย์เจโตปริยญาณ ตอน ๒

โดย

พ่อท่านสมณะโพธิรักษ์

เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๗

ณ พุทธสถานสันตติโคก

ชีวิตของพวกเรานี้เนะ ถ้าเผื่อว่าพวกเราไม่ซื่อซื่อ มีบุพเพนิวาสานุสติญาณ มีญาณ มีปัญญา รู้ในการระลึก
ในการทดสอบทบทวน มีเดวิชโซ

เดวิชโซนี้สำคัญนะ เดวิชโซ มีบุพเพนิวาสานุสติญาณ จตุปปาตญาณ อาสวัคชญาณ
แม้ว่าเราจะยังไม่ถึงขั้นอาสวัคชญาณ อาสวัคชญาณ คือเรายังไม่ถึงขั้นมีญาณ ที่เห็นว่า เราสิ้นอาสวะ
ดับอาสวะสิ้นได้

แต่ในนัยของการลดละ ในการจางคลายในด้านปรมาตมในด้านที่เราเรียนรู้จิตใจ เรียนรู้ กิเลส แล้วเราก็มีผลบ้าง

มีผลที่ลดละกิเลส จางคลายกิเลสได้ รู้จักกิเลสที่มันหยาบ เรียกว่า วิติกมกิเลส
แล้วมันก็มีอาการอย่างที่เราได้ระลึกดู ทบทวนดูว่า เออ กิเลสเราเนี่ย แต่ก่อนนี้หยาบอย่างนี้ ขนาดนี้
อาการมันเป็นอย่างนี้ แหละมันหยาบ มันแรง

แต่เดี๋ยวนี้พอผ่านQมาแล้ว มีเหตุการณ์ มีเหตุ มีนิทาน มีสมุทัย ที่จริง มันแปลว่าเหตุ ทั้งนั้นแหละ
สมุทัยมันก็แปลว่าเหตุ ปัจจัยมันก็แปลว่าเหตุ เหตุปัจจัยก็แปลว่า องค์ประกอบ ของเหตุมันนั้นแหละ มีเหตุ มีนิทาน
มีสมุทัย มีปัจจัย คือมีเหตุ แล้ว ก็เรื่องราว ที่มันจะเกิดเหตุอย่างนั้นต่างๆ นานา มีเรื่องราว มีนิทาน มีบทบาท
วงของชีวิตที่เรา มี ประสบการณ์มา แล้วก็รู้จักเหตุ ของเหตุๆ แล้วก็รู้จักปัจจัยของเหตุ ต่างๆ
สรุปรวมแล้วอะไรทุกอย่างก็เกิดแต่เหตุปัจจัย มีแต่เหตุและปัจจัยทั้งนั้นแหละ มีตัวหนึ่ง แล้วก็อีกตัวหนึ่ง
แล้วก็อีกหลายอันเข้าซับซ้อน และไปเกี่ยวข้องกัน สัมพันธ์กัน สังเคราะห์กัน มีปฏิกริยากัน ก็เกิดเป็นอย่างนั้น
เป็นอย่างนั้น อย่างนั้น ต่อมาเรื่อยๆ ทั้งนั้นแหละ เป็นอิทัปปัจจยตา เพราะเหตุมันนั้น จึงเป็นอย่างนั้น อยู่ตลอด
ทั้งนั้นแหละ

เมื่อเราสืบสาวระลึกย้อนอดีต บุพเพนิวาสานุสติ เกิดญาณ เราก็จะรู้ความจริงว่า เรามีกิเลสหยาบอย่างนั้น
ขนาดเท่านั้น เดี๋ยวนี้มีเหตุการณ์ มีการกระทบสัมผัสแล้ว ในปัจจุบันธรรม ตอนนี้ชีวิตของเรา
เหตุปัจจัยหรือว่าสิ่งที่เรา กระทบสัมผัส ยั่วยวนกิเลส อาจจะเก่งกว่าเก่าก็ได้ เหตุปัจจัยที่ยั่วกิเลสเราเกิดนี้
มันเก่งกว่าเก่าด้วยซ้ำ แต่เราก็รู้สึก ว่ากิเลสของเรา ไม่ถึงขั้นก่อนนี้ ยังจำได้สัญญา เราระลึกย้อนไป

บุพเพไปถึงของเก่า ของอะไรไป แต่เก่าแต่ก่อน จะจำเท่าที่เราจะจำ สัญญาได้กำหนดรู้ของเก่า เราจำได้ กำหนดได้ เทียบเคียงได้ เราก็รู้ได้จริงๆ เลยว่า กิเลสเราลดลงจริงหรือไม่ กิเลสลดลงมา เป็นปริยฐาน หรือเป็นอนุสัย เหลือแค่อนุสัย เหลือแค่อาสวะ หรือไม่มีแล้ว หหมดเลย อนุสัยก็ไม่มี หรืออาสวะก็สิ้น เราก็จะรู้จริงๆ

เกิดอัสวักขณญาณ จะเกิดการรู้การเกิด การดับ มันเกิด มันน้อยลงๆ จนกระทั่งดับสนิท ที่มันลดน้อยลงก็คือมันดับ ดับลงไป ตามลำดับ ดับลงไปตามขั้น ตามตอน ตามขนาดจริงๆ มันเกิดความจริงเห็นความจริง นั่นคือ การเห็นสังขารม เห็นสังขารม เห็นด้วยญาณของเรา

เห็นด้วยความรู้ของเรา เห็นก็คือ มีของจริง มีความจริงตามความเป็นมันเป็นอยู่จริง

มันเป็นอย่างไร มันเป็นอัสวักขณ มันเป็นสักกายะ มันเป็นตัวโต มันเป็นตัวหยาบ เป็นวิติกมกิเลส หรือว่ามันบางลงมาเป็นปริยฐานกิเลส เขาแบ่งไว้ สามขั้นง่ายๆ เท่านั้น วิติกม ปริยฐานกิเลส อนุสัยกิเลส แบ่งง่ายๆ เท่านั้นเอง แบ่งเป็นสามขั้นตอนที่จริงมันมากกว่านี้ จะแบ่งไปละเอียดเท่าไรก็อยู่ที่เรา มันเห็นของจริง

ไม่ใช่ว่างมกายอะไร ก็ไม่รู้ กิเลสมีไม่มีก็ไม่มี เราดลไปแล้วหรือยัง ปฏิบัตินี้ มันเกิดผลหรือไม่เกิดผล

เราก็ไม่รู้เรื่อง ไม่ใช่อย่างนั้นนะ อย่างมกาย เพราะฉะนั้น เดววิโช การตรวจสอบ เรายังไม่เป็น ไม่เก่งก็หัด นั่ง

เข้าสงบสติอารมณ์ ไม่ต้องนึกถึงเรื่องใด ตรวจตราดูกิเลส อันนั้นอันนี้ ที่เราร้ายๆ แรงแจๆ สำคัญๆ

เกิดจากเหตุปัจจัยนั้น จึงทำให้เรารัก หรือเราโกรธ เราเกลียด เราชัง เราไม่ชอบ เราทุกข์

เกิดเหตุอันนั้นทำให้เราโลภ เหตุอย่างนั้นๆนะ หรือ ว่าเรื่องอย่างนั้น อย่างนั้นนะ เรายังเข้าใจมันไม่ได้

เรายังหลงผิด หรือว่ายังหลงใหล ยังหลงตัว นี้กว่ายังหลงเหลืออยู่ อย่างไรก็ตาม โมหะ อาตมาเคยอธิบายเป็น ๔ ตอน

นี้ขยายเป็น ๕ นะ มี

หลงลืม หลงผิด หลงใหล หลงตัว หลงเหลือ

มี ๕ หลง แต่ก่อนนี้ยังไม่มีคำว่าหลงตัว ตอนนี้มีคำว่าหลงตัว เพิ่มขึ้นมาอีกหลงหนึ่ง มันหลงตัว

มันหลงตัวนี้เป็นอาการมานะ เป็นอาการไม่รู้ตัว ไม่เข้าใจตัวเอง หลงใหลนี้ มันไม่เข้าใจเอาจริงๆ เลย หลงใหลนี้คลั่งไคล้ไม่รู้เรื่อง ไม่รู้ราวจริงๆ เลย มันเหมือนคนบ้า คนบอ มันหนักกว่าหลงตัว มันก็หลงตัวจัดๆ

นั่นแหละ หลงตัวอย่างหนักเลย หลงตัวอย่าง ใ้อโฮ คนอื่นเขาเห็นแล้ว เราเองนี่เรามีกิเลส เราเองจัดจ้าน มันเป็นกิเลสทางกาม กิเลสทางอัตตามานะก็ตาม จัดจ้าน แล้วเรายังไม่รู้ตัว จนกระทั่ง คลั่งไคล้ หลงใหล

นี้เรียกว่า มันมีระดับของมันอยู่

เราก็ตรวจดูว่า เรามีแกนกิเลสหรือว่าหลักกิเลส ก็มันก็โลภะ โกรธ หลง หรือรัก โกรธ หลง เมื่อเรารู้ความจริง

ตามความเป็นจริง อ่านเป็น แล้วก็รู้จักถึงคะ คือความแตกต่างกัน คนละตระกูล

เราก็แยกออกว่าเป็นตระกูลโลก ตระกูลโกรธ ตระกูลหลง หรือว่าตระกูลเดียวกัน แต่ว่าลักษณะต่างกัน หยาบ

กับมันเบาบางกว่ากัน ยิ่งใกล้ชิดกันนี้ ยิ่งรู้ยากถึง ความต่าง มันมีน้อย เหลือน้อย กับหมดอย่างนี้เป็นต้น

ที่อาตมาเคยยกตัวอย่าง เหลือน้อยกับมันหมดแล้ว ก็จะมีรู้ว่ามันต่างกัน มันมีความต่างที่น้อย ถ้ามีความต่าง
ที่เล็กน้อยนี้ มันก็จะต้องใช้ญาณละเอียด โยนิโส แยกกายถ่องแท้เข้าไปวิเคราะห์หิวจัย รู้จักค่าความต่างของมัน

จนกระทั่งไม่มี จนกระทั่งสูญ จนกระทั่งดับสนิท ไม่เหลือ

แต่ในความไม่เหลือกิเลส นั่นนะ มันก็มีธาตุรู้ อย่างน้อยมันก็มีญาณตัวรู้ นั่นแหละ มันยังรู้นะ ที่จริงนะ
ยิ่งกิเลสไม่เหลือ ยิ่งมีธาตุรู้ที่พิเศษ รู้รอบ รู้ออกมาข้างนอกด้วย รู้เร็ว รู้สัมพันธ์ก็เก่ง รู้แวไว แข็งแรง ตั้งมัน
เที่ยงแท้โน่นนะ จิตวิญญาณนี้ กิเลสมาอย่างไร ก็รู้มัน รู้กิเลสมัน รู้เหตุกิเลส รู้ลีลามันด้วย รู้วิธีการมันช่วยวน
รู้วิธีการมันหลอกล่อ รู้เท่าทันมัน จนเราไม่มีทางเพเลียงพลา ไม่มีทางที่จะเสียเท่ากับไอ้เจ้ากิเลส หรือเหตุแห่ง

กิเลส กิเลสไม่มี กิเลสเราก็ไม่เกิด แล้วก็ไม่มีเสียท่าแห่งเหตุยั่วให้เกิดกิเลส แต่คนในโลก เขาแพ้
คนในโลกเขาถูกกระทบสัมผัส เขาไม่รู้ตัว หรือรู้ตัวก็ทนไม่ได้ก็แล้วแต่ เขาก็แพ้กิเลส อย่างนั้นอยู่นะ

คนที่ยังอวิชชาที่ ยังไม่ได้หลุดพ้น

ส่วนผู้ที่หลุดพ้นแล้ว หรือเราหลุดพ้นแล้ว เราอยู่เหนือมันจริงๆ โลกตรจิตนี้ ฉะนั้น เรามี ของจริงพวกนี้ยืนยันว่า
เอ๊ะ แต่ก่อนนี้เราแพ้จริงๆ นะใช้อย่างนี้ ๆ ตรวจมาตั้งแต่อบายมุข กามต่างๆ โลกธรรมต่างๆ จนกระทั่งถึงภพใน

ถึงคุณค่าคุณงามความดี เราก็เกิด อุปกิเลสซ้อน แต่เดี๋ยวนี้แม้แต่อุปกิเลสเราก็ไม่มี สู้ได้ แล้วก็แข็งแรง
เป็นคนเจริญ เป็นคนประเสริฐ มีคุณค่า มีประโยชน์ อย่างที่อาตมาอธิบายแล้ว คุณลักษณะของ อาริยชน
ของพระพุทธเจ้าเราไม่ใช่คนไร้สมรรถภาพ ไม่ใช่คนเฉื่อย แต่เป็นคน ACTIVE เป็นคนกระตือรือร้น สดชื่น
เบิกบาน ขวนขวาย ไม่ดูตาย รู้จักนำหน้าของความดูตาย ว่ามันเลวทรามขนาดไหนก็รู้ดีว่า

ความดูตายมันเป็นความเลวทราม ไม่ใช่ความดี ของมนุษย์เลย

การไม่มีน้ำใจ การดูตาย การไม่เอาภาระ การไม่ขวนขวาย มันเป็นความไม่ดีไม่งาม จะเข้าใจชัดเจนเลย

ถ้าเราเป็นคนขวนขวาย เป็นคนไม่ดูตาย เป็นคนเอาภาระ เป็นคน มีน้ำใจ เป็นคนที่กว้าง อันนั้นอันนี้
แล้วเรามีสมรรถภาพอีกด้วย ใ้ใ้โน่นเราก็ช่วยได้ ใ้ใ้นี้ก็ช่วยได้ เพราะว่าเราสามารถ เรารู้ อันนี้เราเข้าใจ
อันนี้เราถนัด อันนี้เราก็เป็น อันนั้นเราก็ได้ คนนั้นยังมีคุณค่าสูง มีประสิทธิภาพสูง สามารถช่วยคนได้รอบทิศ
รอบเรื่อง เป็นคนที่อะไรนิด อะไรหน่อย ก็เป็นผู้ที่มีน้ำใจ มีความเกื้อกูล มีอัชฌาสัยทนไม่ได้ต่อ ความกรุณาจริงๆ

ไม่ใช่คนดูตาย ไม่ใช่คนยังมีอึดตา อะไรสัมผัสแตะต้อง ก็ทำเป็นไม่รู้ ถึงรู้ก็ไม่ใช่เอา กูจะเอาของกูนี้แหละ

กูชอบของกู กูชอบอันนี้กูอยากจะทำอันนี้ กูจะอยู่กับ อันนี้เท่านั้น อันอื่นไม่เอา มันหมดตัวตนจริงๆ

แล้วก็รู้ตัวเองว่า การทรมาณตนไปช่วยคนอื่น หรือ ไปช่วยอันโน้นอันนี้มากเกินไป

จนกระทั่งเราทำงานอะไรก็ไม่ได้เป็นได้เป็นพาย จับจด หรือไม่ก็ทำจนสุขภาพร่างกายเสีย ก็รู้จริงๆ

ว่าเราไม่ได้ทรมาณตน พอทำได้ พอได้ เราก็ขวนขวาย เราก็มีน้ำใจ

ฟังดูจริงๆ ชิวว่าคนลักษณะที่อาตมากำลังอธิบายถึงคุณลักษณะของคนคนนี้ มันเป็นอย่างไร เป็นคนมีบุญ

มีเวียร่าจัมย เป็นคนไม่ถือตัว ไม่รังเกียจ ไม่ชี้เกียจ ไม่มีอุปจายนมัย เป็นคนที่ไม่ถือตัว เป็นคนถ่อมตน เป็นคนมีอุปจายนมัย เป็นคนมีบุญ ในข้อที่ว่า ถ่อมตน ไม่ถือเนื้อถือตัว ไม่ถือศักดิ์ถือศรี ไม่รังเกียจ ไม่ชี้เกียจ ไม่รังเกียจนะ อยู่ที่ข้อ อุปจายนมัย, ไม่ชี้เกียจนะ อยู่ที่ข้อเวียร่าจัมย ขวนขวาย ไม่ชี้เกียจ เป็นคน ขวนขวาย อุปจายนมัย เป็นคนถ่อมตน เป็นคนไม่รังเกียจ มันจะเป็นงานต่างงานสูง งานอะไร งานเกี่ยวกับใครต่อใคร เป็นงานของคนอย่างนั้น อย่างนี้อะไร ไม่รังเกียจ งานอะไรที่เราช่วยได้ช่วย แม้ช่วยไม่ได้จริงๆ

ก็ไปให้กำลังใจกันได้ อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้น บุญกิริยาวัตฤจริง ๆ ถ้าเราเข้าใจแล้ว จริง ๆ เราก็แค่ ทานมัย

ศีลมัย ภาวนามัย

นั่นแหละบุญกิริยาวัตฤ ๓ เป็นหลักสมบุรณ์ คนที่ครบสมบุรณ์ ก็ครบสมบุรณ์ อยู่แค่นั้น นอกนั้นเป็นองค์ขยาย เป็นตัวคุณลักษณะที่ชัดเจนขึ้น ขยายขึ้นมาแล้วก็ยิ่งเห็น ตัวลักษณะพวกนี้ชัดดี ชัดเจนขึ้นว่ามี อุปจายนมัย เป็นคนที่มี หมดตัวหมดตน ไม่ถือตัว ถ่อมตน เป็นคนที่เสมอสมาน มีสมานัตตตาดำดี เป็นคนขวนขวาย ไม่ดูตาย ไม่เสพ ไม่ติด ไม่อยู่นิ่ง ถึงเวลาพักควรพัก ถึงเวลาเพียร เพียรอยู่เรื่อยๆ เห็นเป็นคนมีอิทธิบาท แล้วเป็นคนที่ ไม่มีแม้แต่เศษส่วนที่บกพร่อง แต่มีส่วนเจริญขึ้นไปเรื่อยๆ มีปัตติทานมัย ปัตติทานมัยไม่ใช่ทานมัยเท่านั้น

ปัตติทานมัยเป็นคนที่ลี้กซึ้งในทาน เป็นคนมีธรรมทาน ความหมายลี้กซึ้งเข้าไปอีก

ปัตติทานมัยเป็นคนที่ลี้กซึ้งในทาน แล้วเป็นคนมีธรรมทาน เพราะว่า เป็นผู้ปฏิบัติตนเอง ลดละตัวตนไปได้ จนกระทั่งกลายเป็นคนที่ม่แต่ให้ เป็นคนที่ มีสมบัติมาก เป็นคนที่แบ่งส่วนบุญให้กับคนอื่นได้

เรียกว่าเป็นคนที่มธรรมทานอย่างสูง

ปัตติทานมัย แบ่งส่วนบุญให้กับคนอื่นนี่ก็เป็นภาษาหยาบ ความจริงแล้ว บุญบาป แบ่งไม่ได้ ที่เรียกว่าภาษาหยาบก็เพราะว่า ก็พูดเป็นผู้ให้นั่นจริงๆ มีธรรมทาน วัตฤนั้น ไม่ต้องพูดเลย

คนในระดับสูงขึ้นมามีทานในระดับสูงแล้ว อภัยทานคือลดละกิเลส ตัวเองได้ด้วย นั่นเป็นปัตติทานมัย ปัตติทานมัยก็คือ มีอภัยทานที่ลี้กซึ้งขึ้น คือ ละโลก ลงไปอีก ละกิเลสลงไปอีก ละหลงลงไปอีก โลก กิเลส หลง ที่มีอยู่ เหลือหน่อยลงๆ ละลงไปอีก เรียกว่า ทานกิเลส อภัยทานนี้ เอากิเลสออก หมดภัย อภัยคือ ไม่มีภัยขึ้นไปเรื่อยๆ การเอาออก หรือการให้ไป หรือการสละออก การออกจาก วิเนกขัมมะนี่ การพ้นจาก ออกจากมาจริงนี่

ได้มาเรื่อยๆ วัตฤทานนั่นเป็นแต่เพียงรูปนอก มันก็ยิ่ง สอดคล้อง พิสูจน์ได้ วัตฤทานก็พิสูจน์ เป็นเครื่องพิสูจน์ในตัวด้วย ว่า เราไม่ติดยึด ในเรื่องวัตฤต่างๆ เข้าไปทุกทีจริงๆ แม้แต่ที่สุทธธรรมะไม่ตระหนักรวม ไม่ตระหนักรวมะ ไม่ตระหนักรวม ไม่ตระหนักรวม ไม่ตระหนักรวม ไม่ตระหนักรวม ไม่ตระหนักรวม เสียสละให้ได้ ทานได้

ปัตติทานมัย ก็ลี้กซึ้งไปอย่างนั้น เพราะฉะนั้น อธิบายแค่ว่า เป็นผู้ที่แบ่งส่วนบุญ ไซ้ใหม่ เขาแปล ปัตติทานมัย แบ่งส่วนบุญให้กับเปรต ที่จริงก็คือธรรมทานนั่นแหละ เปรตก็คือ ผู้รับบุญ แล้วก็รู้จักบุญ รู้จักละ ลด กิเลส บุญก็คือการชำระกิเลส ให้คนได้รู้ว่า กิเลสคืออะไร แล้วให้เขารู้วิธีละกิเลส

จนกระทั่งเขาละกิเลสได้นั้นแหละ คือโปรดเปรต แบ่งส่วนบุญให้เปรต ก็คือธรรมทาน นั่นเอง ฟังดี ๆ นะจะเข้าใจ
พูดแต่โลก ๆ ไปเล่นโลกแบ่งส่วนบุญให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว แบ่งส่วนบุญให้แก่เปรต ที่จริง เปตานั้น
อาตมาก็เคยแปลให้ฟังแล้ว มันเป็นผู้ที่ตกร่วง เขาก็แปลว่าผู้ล่วงลับ เป็นผู้ตกร่วง ผู้ตกร่วงคืออะไร
ก็คือผู้ลดฐานะจากที่ตั้งอยู่ในฐานะที่สูง ที่ดี ตกต่ำลงไป เรียกว่าผู้ตกร่วง แล้วก็แปลว่า ผู้ล่วงลับไปในน
ล่วงลับหนักเข้าก็แปลว่า ผู้ที่ตกจากชั้นขึ้นไปเลย มันก็หายาไปเรื่อย

จนกระทั่งกลายเป็นสภาพที่คนอื่นเขาอธิบายไว้แล้ว ก็กลับไป อย่างเก่ากับที่อื่น
ศาสนาอื่นเขาอธิบายอย่างนั้นอยู่แล้ว ก็ไปเหมือนกับศาสนาอื่น ทั้งๆ ที่ศาสนาของ พระพุทธเจ้า นั้นจับมันค้นตาย
เปรตก็จับมันค้นตาย รู้อาการของเปรตด้วย เราจึงรู้เปรต เห็นเปรต ด้วยตาทิพย์ แล้วรู้ด้วยว่า ตกร่วงคืออะไร

เปตานั้น เพราะฉะนั้น โปรดตัวเอง ก็คือโปรดเปรตตัวเองด้วย ให้เป็นอภัยทาน
ธรรมทานก็คือเจ้านี้แหละ เรามี เราก็ให้แก่คนอื่น เราไม่มีเราก็ให้แก่ตัวเอง ก็คือให้เจริญ ขึ้นมาได้
มีส่วนแห่งบุญเป็นผลแก่ชั้นอื่นมาเรื่อยๆ ได้ส่วนบุญของเราขึ้นมาเรื่อยๆ ก็โปรด ตัวเราเองก่อน
เสร็จแล้วก็สามารถโปรดคนอื่นได้อีก เกื้อกูลคนอื่นได้

ปัตติทานมัย ปัตตานุโมทนา มัยก็เกิดความยินดี เกิดความชื่นใจที่ได้ผลของทาน ผลของ สิ่งที่ดีละ
ผลของการเจริญ ผลของบุญ ผลของสิ่งที่แก่ชำระ บุญก็คือ การชำระกิเลส หรือบุญก็คือ การได้ให้
ได้มีประโยชน์กับคนอื่น เราก็รู้สึกว่ามันแหละดี ปัตตานุโมทนา มัย เข้าถึงสภาพ มีอาการยินดีนั้น อันเป็นเรา
ยินดีเพราะเรา ได้ดี ยินดีเพราะเราเกิดพัฒนา ตนเองขึ้นมาจริงๆ แล้วมันเกิดความยินดีนั้น ถ้ายินดีมากเป็นปัตติ
เป็นอะไร เป็นอุปกิเลส อะไร คุณก็ต้องรู้ตัว แล้วก็ต้องลด อย่ทำให้อุปกิเลสเหล่านั้นมาเป็นพิษเป็นภัยแก่ตัวเรา
อย่างนี้เป็นต้น

เราก็ต้องเรียนรู้ความจริงพวกนี้ให้เกิดบุญ การเจริญด้วยบุญ ยังมีญาณ เข้าใจเลย อปเจยณมัย ก็เข้าใจ
ว่าเราของเรายังเจริญ เจริญด้วยบุญ คือเจริญด้วยอปเจยณมัย เจริญด้วยบุญ คือเจริญด้วยเวยยาวัจจมัย

เจริญด้วยการเราหมดตัวหมดตน ถ่อมตัว ก็คือ ไม่ถือตัว หมดตัวหมดตนไปเรื่อยๆ นั่นแหละจริงๆ
หมดความรังเกียจ หมดความขี้เกียจ มีบุญคือ มีเวยยาวัจจมัย มีความขวนขวาย มีความกระปรี้กระเปร่า
มีความมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสาด้วย มีความเบิกบานร่าเริง เห็นงานเห็นการเหมือนอย่างที่เราพยอมพูด
พอเห็นงานละ แหม มันชื่นใจ มือไม้สั่น วิ่งเข้าใส่เลย อะไรอาการมันจะมากไปหน่อย อาการมือไม้สั่น
เห็นงานแล้วก็มีมือไม้สั่นวิ่งใส่ ก็วิ่งใส่ละแล้วละ แต่ก็พยายามอธิบาย เป็นรูปธรรมที่จะให้มันชัดเจนนะ
ยินดีในงานการก็มีฉันทะนั้นเอง มีอิทธิบาท

ก็ตัวอิทธิบาทนี้เป็นตัวเจริญ ที่จริงนะเป็นความยินดีในงานในการ ไม่ทำถอยงานการ แม้มันหนัก
มันยากอะไรก็ไม่ทำถอย มันหนัก ยาก ก็พยายามพากเพียร มันทำยังไม่เป็น ก็ฝึกปรืออะไรอย่างนี้เป็น ต้น

ไม่ใช่เห็นงานหนักก็วิ่งหนี เห็นงานที่น่ารังเกียจ ที่โลก เขารังเกียจ หรือคนอื่นรังเกียจ เราก็รังเกียจด้วยอะไร ไม่ใช่เป็นคนยินดีในงาน มีความพากเพียร อุตสาหะวิริยะ เอาใจใส่ พัฒนาอยู่เรื่อย วิมังสา ตรวจตรา ไตร่ตรอง เทียบเคียง ถึงเหตุถึงผลทุกอย่าง จนกระทั่ง เป็นคนที่มีคุณค่าของการฟังธรรม จนเป็นคน ที่ แสดงธรรมเสียเอง

บุญกิริยาวัตถุสูงขึ้นไป เป็นข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๘ ธรรมสวนมัย เป็นการฟังธรรม รู้จักคุณค่าของการฟังธรรม เป็นคนมีบุญได้ฟังธรรม แล้วก็รู้จักคุณค่าของการฟังธรรม ได้ผล ได้ประโยชน์ เจริญด้วยการฟังธรรมจริงๆ ดีไม่ดีให้บรรลุนิพพาน เพราะการฟังธรรม ไปเรื่อยๆ ด้วยซ้ำ ตัวเองก็เป็นพระธรรมกถึก ทรงแสดงธรรม ทรงวินย จิตก็สงบยิ่งขึ้นไปเรื่อยๆ นั่นแหละ ตามที่องค์ธรรม ของศรัทธาที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสยืนยันไว้ในเกิดความเชื่อ ความเห็นจริง เชื่อถือ เชื่อฟัง ปฏิบัติตาม พิสูจน์แล้วก็ยิ่งเห็นจริง เชื่อมั่น ศรัทธา ศรัทธินทรีย์ ศรัทธาผละ บริบูรณ์ด้วยองค์ต่างๆ เกิดพหูสูต เกิดธรรมกถึก เกิดศรัทธา มีความเชื่อ เป็นความศรัทธาที่เราเกิดปฏิบัติ ศีล สมาธิ ปัญญาที่แหละ เห็นผลของศีล แล้วเป็น ผลอภิจิต อภิปัญญาไปเป็นผล เป็นญาณไปเป็นวิมุตติไปเรื่อยๆจริงๆ เห็นค่าของศีล ศรัทธาในศีล ศรัทธาในการศึกษา ศรัทธาในการ พากเพียรเพิ่มเติม การศึกษา การศึกษาก็ที่แหละเราก็ศึกษาศีล สมาธิ ปัญญา แล้วมันก็จะมีการศึกษาอื่นๆ ที่เสริม ซ้อนขึ้นมาทั้งโลกนอก โลกใน รู้ทั้งสมมติสัจจะ รู้ทั้งปรมาตตสัจจะ เป็นโลกวิทู เป็นพหูสูต ขึ้นไปเรื่อยๆ เป็นพระธรรมกถึก ศรัทธายังบริบูรณ์ด้วยการเป็น พระธรรมกถึก บริบูรณ์ ด้วยการเข้าสู่บริษัท บริบูรณ์ด้วยการแก้วักล้าแสดงธรรมแก่บริษัท บริบูรณ์ด้วยการ ทรงวินย ยินดีในจิตสงบ ที่เขาใช้เป็นสำนวนว่ายินดี ในเสนาสนะปา ยินดีในสุญญาคาร ท่านพูดให้เป็นรูปธรรม ยินดีในความสงบสงัด ยินดีในจิตใจที่มันระงับ

แต่ไม่ใช่จิตใจระงับอย่างฤาษี จิตใจสงบระงับ แม้แต่แสดงธรรมอยู่ เข้าสู่บริษัท แก้วักล้า ในการแสดงธรรมอยู่ เข้ามาช่วยมาชวนต่อสู้กับคู่ต่อสู้กับ ปรปวาทะคู่ต่อสู้ก็สบายสงบ หนึ่งไม่เดือดร้อน ชี้แจงไม่ออกทางรักแค้นเลยแหละ สามารถสู้กับข้าศึกศัตรู สู้กับคู่ต่อสู้ เย็นสบาย สงบ จะมีปฏิริยา จะมีการทำงานต่อสู้อย่างไร มีบทบาทอย่างไร ก็เป็น นักรบชั้นหนึ่ง จิตใจสงบ ใจเย็น มีบทบาท มีพฤติกรรมคล่องตัวเร็วแรงได้ด้วย ทั้งเร็ว ทั้งแรงได้ด้วย ตามที่เราจะกำหนดใช้ อย่างเป็นผู้อยู่เหนือเลย เป็นโลกุตระจิต จนกระทั่ง เป็นผู้ที่มีจิตสงบที่แท้บริบูรณ์ ศรัทธา นี้ เป็นผู้ที่ม่เจโตวิมุตติ เป็นผู้ที่ม่อุกโตภาควิมุตติ เป็นผู้มีนิพพิทา ได้โดยไม่ยากในฉน ๔ จากจิตยินดีในจิตสงบ รู้จักจิตตัวสงบระงับดี ยินดีในจิตสงบดี แล้วก็ฝึกฝนไปเรื่อยๆ เป็นฉน ตั้งมั่น ฉนก็คือความเพ่งเพา เพ่งเพา เป็นสมาธิ เป็นฉน เป็นสมาธิ เป็นฉน มีความตั้งมั่น สมาธิคือความตั้งมั่น คือความมี อธิ ต่างๆ อาตมาอธิบายมา ทางเถรวาทเขาไม่เชื่อดอก เขาไม่ยอม เพราะคำว่าฉนนี้ จะเป็นอุปสรรค เท่านั้น

จะเป็นปัจจัยไม่ได้ คือจะมาสมนิยอยู่ข้างหน้าอิเหนา จะต้องอยู่ข้างหน้าเท่านั้น จะมาขยายข้างหลัง สมะ + อิเหนาอยู่ข้างหลังไม่ได้ เขาไม่ยอม นั่นเถรวาทเขาเรียน ไวยกกรมบาลี มาอย่างนั้น ก็ไม่เป็นไร อาตมาก็ไม่มีปัญหา อาตมาได้เนื้อความพวกนี้ มาอธิบาย ให้คุณเข้าใจว่ามันเจริญ อิเหนาก็มันเจริญ แล้วมันได้ความเจริญสิ่งนั้น มันสั่งสมลงมา ศีลเจริญ แล้วสมาธิหรือตัวอิเหนา จิตเจริญ อิเหนา ศีลเจริญ จิตเจริญ ปัญญาเจริญ เจริญมีมานาน มีวิมุติขึ้นมา จริงๆ

ฉาน สมาธิตั้งมั่น ยิ่งสั่งสมยิ่งแข็งแรง ยิ่งตั้งมั่นยิ่งเป็นตัวเที่ยงแท้ แล้วก็สั่งสมซ้อนลงไป เป็นอุกโตะภาคิวิมุติ มีความฉลาด มีวิมุติทั้ง ๒ ด้าน อย่างจริงๆ เลย เราก็ยิ่งเห็นความจริง เราก็ยิ่งศรัทธา ศรัทธามันก็ยิ่งบริบูรณ์ ศรัทธามันเกิดจากความเห็นแจ้งเป็นจริง เราเป็น เราได้ เรามี เราเห็น เห็นความได้ ความจริงอันนั้นเจริญขึ้นจริงๆ คุณปฏิเสธตัวเองไม่ได้ดอก มันมีหลงได้บ้าง หลงนี้กว่าใช่ หลงนี้กว่า วิมุติเรายังเหลืออยู่ อะไรอย่างนี้เป็นต้น หลงเข้าใจผิด ถ้าหลงเอาหลายๆ ก็เห็นกงจักรเป็นดอกบัว เห็นถูก เป็นผิดเลย

อย่างนั้นก็เรียกว่าหลงละนะ หลงลืม หลงผิด ถ้าคุณไม่หลงลืม คุณยังมีบุพเพนิวาสานุสติ ยิ่งระลึกย้อนได้มากๆ ได้เท่าไร คุณยิ่งจะมีข้อมูลมาก มีหลักฐานมาก ยิ่งจะได้เปรียบได้เทียบมากตามจริง ที่เราได้เคยผ่านมา ทั้งบัญญัติ ทั้งปริยัติ ทั้งความจริง ทั้งเนื้อหาแท้ สภาวะแท้ ได้ปฏิบัติผ่านมามีประสบการณ์ คุณก็ยังมีหลักฐานประกอบ ในการที่จะมีทั้งตัวปฏิบัติที่แท้ สอดคล้องกันยืนยงไป หมดเลย คุณถึงไม่ออกดอก คุณจะทำนต่อความจริงที่มันมีหลักฐาน มีหลักเกณฑ์ มีปริยัติ มีปฏิบัติให้เกิดผลอย่างนั้น อย่างนี้จริง มีปฏิเวธธรรมที่บรรลุผล เอามายืนยันๆ เป็นความจริง มันต้องรู้แจ้งเห็นจริงอย่างนี้ ไม่ใช่รู้แต่ฟัง รู้แต่อธิบาย รู้แค่ท่องได้ สภาวะ เป็นอย่างไร ชับซ้อนอย่างไร สภาพสัจจะย่นสภาพอย่างไร มีปฏิสนธิสัจจะอย่างไร ไม่รู้เรื่อง แล้วก็เข้าใจไม่ได้ ไม่ใช่ เข้าใจได้ รู้เรื่อง เห็นจริงต่อสภาพจริงพวกนี้ อย่าง ชัดเจน เพราะฉะนั้น ก็จะเห็นคุณค่าในการศึกษา การฟังธรรม แม้แต่ที่สุดเราก็ มีน้ำใจ มีความสามารถในการเทศน์

ในการแสดงธรรม ในการบรรยาย ในการเกื้อกูลผู้อื่น

การแสดงธรรมนี้แหละ เป็นการสอนที่มาก เป็นการสอนที่จะต้องรู้ เดียวนี้เขาก็ใช้กัน มหาวิทยาลัยไหน เขาก็เรียนการสอน การบรรยายทั้งนั้นแหละ จนกระทั่งบรรยาย อย่างเป็นทางการ บรรยายอย่างไม่เป็นทางการ บรรยายอย่าง ดิว บรรยายอย่างย่อ บรรยายอย่างจัดเป็นสัมมนา จัดเป็นปาฐกถา จัดเป็นอภิปราย จัดเป็นอะไรก็คือ บรรยาย ทั้งนั้นแหละ สื่อด้วยภาษาพูดออกมาจากทางปาก นี่เยอะ การเรียนรู้ด้วยปาก เรียนรู้ด้วย การพูดนี่เยอะ จนมาบันทึกได้เป็นตัวหนังสือ ก็น้อยต่อเนื้องกัน เป็นตัวหนังสือ ก็มีความสามารถที่จะบันทึกเป็นตัวหนังสือเอามาอ่าน ออกมาก็จากปากนั่นแหละ บอกกันเป็น ภาษารูป แล้วก็ เป็นภาษาสื่อ กิริยาอาการกรรม ก็สื่อได้ ภาษานี้สื่อได้มากกว่า เพราะสิ่งที่ สื่อได้มากที่สุด คือภาษา สื่อได้อย่างชัดได้มาก ได้รอบ คือภาษา เพราะฉะนั้น การแสดงธรรม การบรรยายธรรมจึงเป็นตัวทาน

ธัมมเทศนามัย นี่เป็นทานที่มีคุณค่ามาก ฉะนั้น คนที่ไม่ถนัดพูดก็เขียน เขียนเป็นทาน เดี่ยวนี้มีสื่อทางการเขียน สมัยพระพุทธเจ้า เขียนไม่ค่อยถนัดอย่างนี้ มีอักษรแต่อย่างยังไม่เจริญ เดี่ยวนี้เจริญมาก ก็ได้ เขียนก็ได้ พูดก็ได้ เพราะฉะนั้น เราจะทำธรรมทานด้วยการเขียนอยู่ หรือพูดอยู่ก็เป็นการ แสดงธรรมที่ดี ที่มีประสิทธิภาพสูง ธรรมทานทางกายกรรม เป็นธรรมกายที่เป็นกายธรรม กิริยาทางกาย เป็นธรรมทานบ้าง

เป็นธรรมทานที่คนได้รับสัมผัส เห็นสมณสาธูป ไข่นี้เป็นสมณะหนอ

สมณะหมายถึงผู้สงบระงับ สงบก็ไม่ใช่ว่านิ่งๆ อีกแหละ เป็นผู้สงบ ระงับ สมณะ มีสิ่งแสดง ก็คืออิทธิบาท ไข่ ท่านเป็นสมณะหนอ มีอิทธิบาทเป็นเครื่องแสดง หรือจะแปล สมณะอีกมุมหนึ่ง ก็เป็นผู้สงบ ท่านแสดงนะ ท่านมีอิทธิบาท แต่มีความสงบ ในอิทธิบาท นั้นๆ มีความพากเพียรในการทำงาน ทำงานอยู่แท้ๆ แต่ก็เห็น ความสงบในการทำงาน เป็นไปเพื่อ ความสงบ เห็นความสงบอยู่ในตัวท่าน เห็นข้อนี้ คนมีดวงตา คนมีปัญญา ก็รู้ว่าสงบ หรือเพื่อให้เกิดความสงบ ดู เก่งนี้ บางทีกำลังเจียวกันเลยนะ อย่าง นกกระจอก แดกรังอย่างนี้ ดูเปรียบขึ้นมาี้ ไข่ องค์กรนี้เป็นไปเพื่อความสงบ ดูไม่ให้ นกกระจอกแดกรัง หรือกำลังตัดสิ้นความ กำลังทำอะไรต่ออะไรให้เกิด กำลังบรรยาย กำลังแสดง เพื่อให้เกิดความสงบระงับ ให้ลดกิเลสลง ให้ลดสิ่งที่เป็นอกุศลลง ก็ให้เกิดความสงบทั้งนั้น

ทิวชุกุทัม บุญกิริยาวัตถุที่สุดท้ายนี้ เป็นสิ่งที่มีความเห็น มีความตรง ทิวชิว ทิวชิว เป็นปัจจุบันด้วย ทิวชิวมีความหมายในความปัจจุบันด้วย มีความหมายในเรื่องการเห็น ความเห็น ความเข้าใจ อูชิว ทิวชิว ทิวชิว ทิวชิว อูชิวก็ตรง กรรมก็ กรรม การกระทำต่างๆ บทบาทต่างๆ บทบาทการงานการกระทำต่างๆ รู้เห็น มีทั้งความเห็น มีทั้งกรรม มีทั้ง การกระทำที่ตรงหมด เป็นสังขธรรม ตรงหรือถูกต้อง ความตรง หรือความถูกต้อง

มันตรง มันถูกต้อง มันไม่ผิดนะ

เห็นอยู่ แล้วก็รู้บทบาท แล้วก็รู้กรรมอยู่ เป็นตัวที่ถูกต้อง เป็นตัวตรง หมด เรียกว่าสังขธรรม ที่จริงสังขธรรม อาตมาขยายความถึง ๗ ความหมาย จำได้ไหม สังขธรรมเราจะต้องหมาย ไปในเชิง

๑. ดี

๒. ถูกต้อง ถูกต้องหรือตรง

๓. เป็นประโยชน์คุณค่า

๔. เป็นไปเพื่อความพ้นทุกข์

๕. เป็นไปได้ (POSSIBLE) ที่คิดได้นะ อูชิว สูงส่งวิเศษ อย่างไร ก็แล้วแต่ แต่เป็นไปได้ ยังไม่ชื่อว่าสังขธรรม คุณเป็นไปได้เมื่อนั้นแหละ เป็นสังขธรรม เป็นไปได้ไม่ชื่อว่า สังขธรรมดอก

๖. รู้ได้จากสัมผัส ไม่ใช่รู้ได้แค่คิด

แม้แต่เรามี เราเป็น เราได้แล้วเจเตวิมุตติ แต่เรายังไม่ได้สัมผัสด้วยปัญญาของเราเลย

ยังไม่สัมผัสกับเจโตวิมุตติของเราเองนี่นะ ยังไม่ถือว่าสังขารมสมบุรณ์ แต่มันก็พูดกัน ก็มี部分是สังขารมบ้างแล้ว

รู้ได้จากสัมผัส แม้ที่สุด ขึ้นนามธรรมระดับสุญตา อนัตตา เพราะฉะนั้น สุญตา

อนัตตาไม่ได้หมายความว่ามันแค่ตักกะ มันมีจริง เป็นจริง จนเรา สัมผัสได้ด้วยญาณของเราว่า โฉย

อย่างนี้แหละคือสุญตา อย่างนี้แหละคืออนัตตา นี่คือสังขารม ถึงสังขารมชั้นสูงสุดด้วย คุณเป็น คุณมี

คุณก็ถึงสังขารมอันนั้น

ไม่ใช่สุญตาก็คือการคาดคะเน เออ สุญ ว่าง อยู่ว่างๆ เลยว่างอันธพาลไปเลย ว่างอันธพาลไปเลอะเทอะ
อนัตตาก็อนัตตาเหตุผล อนัตตาอะไรก็ ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ใครก็ฟังออก เข้าใจแล้ว เชื่อกก็เชื่อมากขึ้น ฟังมากขึ้น
ก็เชื่อมากขึ้น แต่มันจะเชื่อเกินขีด แห่งความเป็นจริงไม่ได้ คุณไม่มีญาณจริง คุณก็เชื่อแค่นั้นแหละ
ความจริงมันก็เชื่อเท่าที่ คุณได้เห็นผลเท่านั้น คุณจะเชื่อเพราะว่ามันเป็นอนัตตาจริง มีน้ำหนักความเชื่อเป็น
ศรัทธินทรีย์ เป็นศรัทธาพละไม่ขึ้น เพราะคุณ ไม่มีของจริงพวกนี้ เพราะฉะนั้น สังขารม ของคุณ ก็อยู่แค่เหตุผล

แต่ถ้ามันมีลักษณะจริง เข้าใจแล้ว มีญาณปัญญาอันรู้

อันนี้อนัตตา มันไม่มีตัวตน มันไม่มีอย่างนี้ ก็เกิดมันมี ตัวตนเรารู้จริงๆ ของเรามีญาณรู้ อ้อ มันจางคลาย
มันจางคลายเลย ตามเห็น เป็นอนุปัสสี วิราคานุปัสสี ตั้งแต่ตีแตก ตอนแรกเลย อนิจจานุปัสสี มันไม่เที่ยงเพราะ
เราตีแตกมันได้ มันลดลงมา ไม่ใช่ให้มัน ไม่เที่ยง รู้ว่ามันไม่เที่ยงด้วยว่ามันไม่เที่ยง เพราะว่ามันโตขึ้น ก็บอบ โย

ไฉนมันไม่ใช่ที่ศทาง ถ้ามันโตขึ้น มันก็ปลุ อนิจจังมันไม่เที่ยงก็เพราะกิเลสหนาขึ้น นั่นนะเราเสื่อมแล้ว

เราไม่เจริญแน่ ต้องทำให้เจริญ จนกระทั่งไม่เที่ยง แล้วเราตีแตกลดลง เข้ามาทิศทาง จางคลาย

เป็นวิราคานุปัสสี จนนิโรธานุปัสสี ดับสนิท จนปฏินิสสัคคานุปัสสี ตามเห็น ความสลัดคืน สลัดคืนก็คือเรา

แต่ก่อน ใ้อโฮ แต่จะต้องมันไม่ได้ มัน SPARK เราเสียท่ามัน จนกระทั่ง เราสัมผัสได้ จนกระทั่งแข็งแรง

จนกระทั่งเหมือนสามัญเลย เหมือนกับ คนสามัญ แต่อยู่เหนือมัน โลกุตรจิต

อนุโลมกับมันยังได้เลย แล้วมันก็ไม่กินเลย ไม่กินเรา เราเหมือนน้ำกับไบบอน ไม่ดูด ไม่ซิบ ไม่ซึม ทำร้ายเราไม่ได้

แขกตัวมันเข้ามากับเราไม่ได้ เราเหนือขึ้นจริงๆ สูงสุดคืนสู่สามัญ ก็ได้ ซึ่งไม่ใช่เรื่องพูดเล่น

แข็งแรงจนถึงขนาดนั้น แต่ก็มีประมาณนะ คนที่แข็งแรงสูงสุดนี้ ไม่ใช่ว่าอนุโลม ปฏิโลมเล่นๆ ทำเพื่อโอ เพื่ออวด

ทำอย่างเป็นจริง อย่างนี้เป็นต้น นี่เป็นสภาพ ที่เจริญขึ้น

๗. ทำท่ายให้พิสุจน์ เป็นเอหิปปัสสิโกด้วย สังขารมจะต้อง เอหิปปัสสิโก สังขารมจะต้อง ทำท่าย ให้มาพิสุจน์ได้ด้วย

แล้วไม่ต้องไปทำขามาก พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้ทำท่ายมากนักดอก แต่ว่ามันเป็น ลักษณะเหมือนทำท่าย

เชื่อเชียวให้มาดู พูดให้เพราะหน่อย ทำท่ายให้มาพิสุจน์ หรือ เรียกร้องให้มาดูได้ นี้อย่างไร นี้อย่างไร นี้อย่างไร

พระอรหันต์นี้ *สุแดนธรรม ยัมเหยๆ* คือมันยังไม่ภาควิมิ มันก็เลยแค่เหยๆ ก่อน

แต่ถ้าเมื่อเรามีจริงแล้ว เราก็ไม่มีปัญหาดอก เราก็รับได้ มันจะเขินที่เราไม่ได้มาก ถ้าเราได้มากเข้าแล้ว

เรียกว่ามันละตัวตนเข้าไปมากๆ แล้วมันก็ไม่เงิน มันไม่แก้ว มันไม่มังกู อะไรดอก เรามีจริงก็จริง แต่ก็ไม่ทำเป็นท่าที่ แหม ยั่ว ยวน หยิ่ง ผยอง ยกตัว ยกตน ขึ้นรับเลยก็ไม่ไร มันจะมีของมันจริงๆ มันก็เรียบบ่อยไป เพราะฉะนั้น ศัจธรรม ๗ ลักษณะนี้ เป็นเครื่องยืนยันว่า ถ้าศัจธรรมต้องหมายในเชิงดีนะ อย่าไปบอกว่า ศัจธรรม

แล้วก็จริง แต่จะเรียกว่าทุกสิ่งทุกอย่าง ธรรมะคือสิ่งทุกอย่าง

แต่ถ้าบอกว่า เป็นสัจจะเข้าไปแล้ว บอกศัจธรรม ควรจะต้องมีแนวโน้มมาในคุณลักษณะ ดีๆ ต้องเป็นเรื่องดี

เป็นกุศล เรียกว่าศัจธรรม ถ้าอกุศลเราไม่ได้ศัจธรรมดอก ไม่นับอกุศล เป็นศัจธรรมด้วย

ที่จริงธรรมะคือทุกสิ่งทุกอย่าง คำเดียวนะคำว่าธรรมะ ก็จริง เราเรียกว่า "ธรรม" ด้วยซ้ำไป ธรรม อกุศลนะ

ธรรมะที่เป็นธรรม ไม่ใช่ธรรม ไม่ใช่ของดี แต่ถ้า จะบอกว่า ธรรมะที่เราใช้โดยปริยาย

ละไว้ในฐานที่เราจะเรียกว่าธรรมะ ฟังข้อธรรมะ ข้อเดียว มันยังโน้มมาในศัจธรรม โน้มมาในทางดีใช่ไหม คำว่า

ธรรมะคำเดียว มันยังโน้ม มาทางนี้เลย เพราะฉะนั้น สิ่งที่เป็น ยิ่งเข้าใจว่าศัจธรรม มันต้องยิ่งโน้มมาในทางที่ดี

ไม่ควรจะต้องโน้มเอนไปในอกุศล ทางที่ไม่ดี

เราจึงนิยมกำหนดเลยว่า ศัจธรรม จะต้อง

๑ . ดี

๒ . ถูกต้อง

๓ . เป็นประโยชน์คุณค่า ชัดเจนขึ้นมาจริงๆ ใช่ไหม

๔ . พาพ้นทุกข์ ทำให้เราพ้นทุกข์ได้จริงๆ เป็นไปเพื่อความพ้นทุกข์จริง

๕ . เป็นไปได้ ต้องเป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ ไม่เรียกว่าศัจธรรม เรียกว่าเชิงคิด เรียกว่า Phylosophy เรียกว่าปรัชญา ได้แต่รู้เฉยๆ คิดลึกซึ้ง ซับซ้อนแก่งกาจอย่างอะไรก็ได้ แต่มันเป็นไปไม่ได้ ไม่ใช่ว่าศัจธรรม แล้วรู้ได้จาก สัมผัสด้วย

จะเป็นนามธรรมในระดับ ชั้นลึก ถึงขั้นสูญตา อนัตตาอะไร อะไรก็สัมผัส มีของอันจริงแล้ว

๖ . สัมผัสได้จริง รู้ได้จากสัมผัสด้วย

อันที่ ๗ ทำทนายให้มาพิสูจน์ดูได้ด้วย นี่ก็ลึกซึ้งขึ้นไปเรื่อยๆ สภาพพวกนี้ ทีนี้เราก็มาพูดถึง ตัวพวกเราบ้าง ศึกษาศุขกัมก็ขยายให้ฟังแล้วว่า มันเป็นเรื่องตรง มันเรื่องดี เรื่องถูกต้อง มีได้ เห็นได้ แล้วก็จริงได้ มีกรรม มีกิริยา นั้นจริง เรียกว่าบุญ คนมีบุญ ก็คนมีศึกษาศุขกัมจริง มีความเห็นที่ตรง มีกิริยาที่ตรง ที่ดี ที่ถูกต้อง

ขยายความตรง ความถูกต้องนั้นไปหมด ก็คือศัจธรรม

เป็นบุญ คนมีบุญมาก ก็คือมีศัจธรรมมาก มีบุญมาตั้งแต่ข้อ ๑ ถึงข้อ ๗ รวมลงมาเป็น ศึกษาศุขกัม

ของแต่ละคนนั้นแหละ หากมันถึงขั้นเป็นกรรมแล้วด้วย สัมมาทิฐิก็คือ ส่วนหนึ่ง ทิฐิ ศึกษาศุขกัม ส่วนกรรมมันก็คือ มันเป็นลงไปเลยเป็นกรรมกิริยาเป็นของตนๆ ขึ้นไป ยิ่งสั่งสมกรรม เข้า ก็เป็นตัวสั่งสมลงมา

เป็นค่ารวม ตั้งแต่เริ่มสัมมาทิฐิ ได้เห็น ก่อน รู้จากเห็น จากเข้าใจ จนกระทั่ง ปฏิบัติเป็นกรรม

สั่งสมกรรมลงมาเป็นกรรม เป็นวิบาก อันเป็นกต เป็นกตกรรม กรรมที่อันเกิดแล้ว เป็นกตกรรม จนกระทั่ง กรรมนั้นสมบูรณ์แบบ จึงเรียกว่า กตญาณ มีญาณเห็นในกตกรรม เห็นญาณที่เกิดแล้ว เป็นแล้ว ได้แล้ว ทำแล้ว

กตแปลว่าแล้ว ทำแล้ว กตกรรม

ที่นี้ก็มาดู พวกเราได้สั่งสมวัฒนธรรม สั่งสมกรรมมาจนกระทั่งเกิด เป็นองค์ประกอบ ของหมู่ มีพฤติกรรม มีจารีต

มีประเพณี มีกิจกรรม มีพิธีกรรมขึ้นมาเรื่อยๆ เป็นวัฒนธรรม เกิดวัฒนธรรมขึ้นมา สั่งสมความดีงาม

แล้วก็ลดละอัตตามานะให้เกิดการประสาน สมาน สามัคคี

ความสามัคคี อาตมาก็เคยขยายความว่ามีคุณลักษณะ มีนิยามไว้ ๕

๑. เป็นความเรียบร้อยงดงาม

๒. เป็นพลังสร้างสรรค์

๓. เป็นความเจริญงอกงาม

๔. เป็นสุข สันติ เบิกบาน เป็นความสำเร็จบริบูรณ์จบ

ความสามัคคี สามัคคีที่แท้เนี่ย เมื่อมันได้คุณลักษณะ ๔ อย่างแล้ว มันก็เป็นความสำเร็จ สมบูรณ์จบ

คือเป็นความเรียบร้อย เรียบร้อยราบรื่น นี่แหละที่ขยายความอะไรก็ตาม เรียบร้อยราบรื่น ดูดี ดูงดงามดี

เป็นพลังสร้างสรรค์ ความสามัคคีนี้จะเป็นพลังสร้างสรรค์ เป็นความเจริญงอกงาม คือมันงอกเรื่อยๆ เจริญอยู่เรื่อยๆ

เจริญอยู่เรื่อยๆ งอกอยู่เรื่อยๆ แล้วก็งาม งามก็คือมันเรียบร้อยอยู่ไม่ว่า ไหมงอกขึ้นมา ก็ปะทะกัน ใครใหญ่ขึ้นมา

ก็เลยชกกัน ยิ่งใหญ่ยิ่งชกกัน นั่นไม่ใช่ ยิ่งใหญ่ขึ้นมาก็ยิ่งเรียบร้อย ประสาน สมานดี เจริญงอกงาม

แล้วมีคุณลักษณะเป็นสุข สันติ เบิกบานกันดี

คุณลักษณะ ๔ นั้นแหละ มันยืนยันได้ เป็นสภาพสามัคคีที่ชื่อว่า เป็นความสำเร็จบริบูรณ์ เมื่อจบอยู่ในตัว

นี่คือความสามัคคี และอาตมาก็เคยขยายความว่า ความสามัคคีนั้น ต้องมีความขัดแย้งอันพอเหมาะ

ซึ่งจะเป็นตัววิเคราะห์วิจัย เป็นตัวเปรียบเทียบ เป็นตัว ชัดเกล้า เป็นปฏิกริยาของการชัดเกล้า

เมื่อมีหมู่มวลมาก มันก็มีฐานะต่างระดับ แม้แต่อัตตามานะ ความถือตัว ความยังไม่ยอม มันก็จะต้องมีอยู่บ้าง

ตามฐานะของคนหลายฐาน มีกิเลสจริง เพราะฉะนั้น มันจะชัดเกล้า กัน มันจะขัดแย้งกัน

เมื่อมันยังไม่เห็นด้วยกัน มันก็ขัดแย้งกันก่อน จนกระทั่งเข้าใจ จนกระทั่งยอม จนกระทั่ง อ้อ อย่างนี้ดู แล้วก็ยุติ

เมื่อยุติแล้วก็พัฒนา เมื่อเข้าใจได้ พัฒนาไป ยิ่งเข้าใจไม่ได้ก็หาทางตกลงกันให้เข้าใจกันให้ได้ ทำความเข้าใจ

ทำความเข้าใจ ตกลง กันให้ได้ เมื่อความเข้าใจ ความตกลงมีได้ ยุติ ยุติก็ทีนี้ก็ปฏิบัติ ประพฤติ ชัดเกล้าไป

สร้างสรรค์ต่อไปเรื่อยๆ

มันจะเป็นบทบาทอยู่อย่างนั้น กลุ่มหมู่ยิ่งโต กลุ่มหมู่ยิ่งมีหลากหลายฐานะ หลากหลาย กิเลส จริตต่างๆ

มันก็จะมีสภาพอย่างนั้นไม่มีจบสิ้น เป็นธรรมชาติ อยู่อย่างนั้น ต่อให้เอา พระอรหันต์มารวมกัน

ยังมีความเห็นต่างกันได้ แต่พระอรหันต์ ท่านจะอยู่ในลักษณะ สามัคคี แน่นนอน

พระอรหันต์ก็มีความเห็นต่างกันได้ มีความขัดแย้ง อันพอเหมาะจริงๆ เอกกลุ่มพระอรหันต์มารวมกันเกิด ก็มีความขัดแย้ง อันพอเหมาะ แล้วท่านก็สงบเรียบร้อย งดงาม มีพลังสร้างสรรค์ด้วย เอาพระอรหันต์มา รวมกัน จะมีพลังสร้างสรรค์ เอาพระอรหันต์ มารวมกันจะเจริญงอกงาม แล้วก็มีสุข สันติ เบิกบาน เพราะพระอรหันต์คือผู้สำเร็จ บริบูรณ์จวบแล้ว จบกิจ ไม่ต้องศึกษาอะไรอีก มีแต่ความเจริญ กับเจริญอย่างเดียว

อย่างนี้ เป็นต้น

นั่นคือลักษณะสามัคคี มีความขัดแย้งกันพอเหมาะ มีการวิจัย มีการวิเคราะห์ มีการเรียนรู้ มีการพัฒนา มีสิ่งใหม่ มีสิ่งแปลก มีสิ่งอะไรขึ้นมาเพิ่มเติม มีโลกวิทูสูงขึ้นเรื่อยๆ มีศัพท์ปัญญา หรือมีพหูสูตขึ้นเรื่อยๆ เจริญรู้ เจริญอะไรอะไรขึ้นไปอีก ใ้อสิ่งจบก็คือจบ จบก็คือ ก็เลสท่านหมดจริงๆ ท่านไม่มีปัญหาเกี่ยวกับกิเลสของแต่ละคน แต่ท่านก็ยังมีความเจริญ มีตัวที่จะต้องศึกษา มันยังไม่รู้ก็ต้องศึกษา มันยังมีจะต้องแย้ง ต้องขัด มันยังเข้าใจไม่ได้

ก็ทำความเข้าใจ ทำความตกลง จนรู้ชัดรู้แจ้ง

วัฒนธรรมคืออะไร

วัฒนธรรมคือรูปแบบ หรือระบบชีวิตที่เหตุและปัจจัยในอดีตได้หล่อหลอม สรรสร้างขึ้นมา

แล้วถ่ายทอดสืบต่อกันมาเรื่อยๆ ในกลุ่มคน ประเดี๋ยวจะเอาไปในกลุ่มคน มีสังคม เป็นประจำเด่นชัด

นี่คือนิยามคำว่าวัฒนธรรม เพราะฉะนั้น รูปแบบหรือว่าระบบชีวิต ของเรา ที่เกิดขึ้นอยู่ทุกวันนี้

เรากำลังสังสมไปเรื่อยๆ แต่ก่อนนี่มันเป็นอย่างหนึ่ง เราอยู่ กับหมู่กลุ่มที่ไหน ก็มีวัฒนธรรมที่นั่น

วัฒนธรรมของชาวสลัม วัฒนธรรมของพวกหอคอยงาช้าง วัฒนธรรมของพวกไฮโซ วัฒนธรรมของพวกพ่อค้า

แม่ค้า วัฒนธรรมของชาวตลาดโต้รุ่ง วัฒนธรรมของพวก นักแสดง วัฒนธรรมของพวกนักวิชาการ

วัฒนธรรมของพวกพ่อค้า วัฒนธรรมของพวก ชาวนา วัฒนธรรมของอะไรก็มีชอยย่อยอีกเยอะแยะไป แม้แต่

ในถิ่น ในย่านในกลุ่ม มันก็เป็นระบบหรือเป็นรูปแบบระบบของชีวิต ที่อาศัยความจริง ที่เป็นเหตุ เป็นปัจจัย

สังสมมาเรื่อยๆ ตั้งแต่อดีต แล้วก็สังสมมาเรื่อยๆ ถ้ามันจะย้าย ช้ำซากอย่างนั้น มันก็จะ ยืนย่นอย่างนั้น

มันชอบอะไรมันก็เลือก ต่างคนต่างเลือก ต่างคนต่างตรง

วัฒนธรรมตรงกัน หรือยอมรับด้วยกัน ว่าอะไรเป็นน้ำหนักที่มาก อันนั้น มันก็จะเกิด ยืนหยัด ยืนย่นขึ้นมา

เป็นน้ำหนักที่คนนี่แหละเป็นตัวเลือก แล้วคนนี่แหละ เป็นตัวเห็นดี เห็นงาม เมื่อเลือกเห็นดีเห็นงามอันใด

ก็เลือกอันนั้น แล้วมันก็จะชอบใจอันนั้น เมื่อชอบใจแล้ว เราก็เป็นอันนั้นให้ได้ มันจะเป็นของมันโดยจริงเลย

โดยอิสระ

คุณยังไม่อิสระ คุณมาที่นี่ คุณมาตั้งแต่ใครสร้างว่าชาวอโศกเป็นอย่างนี้ เข้ามาเป็น อย่างนี้ คุณก็ฝึกหัด

จนคุณฝึกหัดจนคุณได้ คุณเห็นดี พอเห็นดีแล้วคุณก็เอา ที่นี้ก็ตามไป ก็สังสมเรื่อยๆ ก็เกิดเป็นเหตุเป็นปัจจัย

เกิดเป็นการสั่งสมลงไป สั่งสมมาเรื่อยๆ ก็เรียกว่า ก่ออดีต นั้นแหละขึ้นมาเป็นปัจจุบันเข้ามาเรื่อยๆ

เข้าไปหาอนาคต

สิ่งใดที่ย้ำยืนยันว่า อย่างนี้แหละเราจะเอาอย่างนี้ เอารูปนี้ เอาแบบ นี้ เอาระบบอย่างนี้ ชีวิตจะดำเนินไปอย่างนี้ จะเป็นอย่างนี้ กินอย่างนี้ อยู่อย่างนี้ มีพฤติกรรมอย่างนี้ มีความขยันหมั่นเพียรอย่างนี้ มีความเสียสละอย่างนี้ อย่างนี้ดี เสียสละดี อย่างนี้เป็นต้น เราก็กินเสียสละให้ได้จริงๆ ขยันให้ได้ พากเพียรให้ได้ อะไรต่างๆ พวกนี้

สั่งสมลงไปจริงๆ เป็นวัฒนธรรม หล่อหลอมสรรสร้างขึ้นมา

เรากำลังสร้างวัฒนธรรมของชาวอโศก เรากำลังสรรสร้างสังคมศรีอาริยเมตไตรย์ปิดไว้ณะ อย่าบอกใคร เดี่ยวใครเขาจะรู้ แล้วอย่าเอาไปพูดเล่นนะ คนอื่นเขาจะหมั่นไส้ เพราะว่า คำนี้มันเป็นคำกว้างๆ เป็นคำที่รู้กันทั่ว

เป็นคำที่ยกย่องเชิดชู แล้วเอามาใช้นี้ ถ้าเขาไปพูด ให้พวกอภิรักษ์จักรีฟังแล้ว ระวังเขา ว่ากเพี้ย

พ่นอวกใส่หน้านะ เพราะคำนี้เขาก็เชิดชู เหมือนกัน คำว่าศรีอาริยเมตไตรย์ เขาก็เชิดชู เพราะฉะนั้น

เขาว่าพวกเราเป็นคนละพวก คนละฝ่าย เขาจะหาว่า เราอาจเอื้อม ไปละเมิดของรัก ของหวง ของสูงของเขา

เขาหวง แต่เขาหวงแต่ บัญญัติภาษา เขามีหรือเปล่าละ ศรีอาริยเมตไตรย์คือลักษณะอย่างไร ลักษณะที่ดี

ที่ประเสริฐ ศรีก็ดี อริยะก็ประเสริฐ เมตไตรย์ก็พวกเมตตา พวกเกื้อกูล เสียสละ สรรสร้าง มีหรือเปล่าละ

คุณลักษณะต่างๆ เหล่านั้น มีหรือเปล่า ถ้าไม่มี ก็ได้แต่หวงภาษา ไว้เท่านั้นเอง

แต่ถ้าเรามีแล้วเขาไม่ยอมรับ ให้เอาชื่อนั้นมาใช้ก็ไม่เห็นเป็นอะไรเลย นามนั้นสำคัญไหน ขอบเนื้อแท้เกิด

ได้เนื้อแท้ก็เอาเนื้อเท่านั้นแหละ เรากำลังสร้างวัฒนธรรม เรากำลังสรรสร้าง สิ่งที่เรากำลังกล่าวถึงนี้แหละ

เสร็จแล้วมันก็ถ่ายทอดสืบต่อกันมาเรื่อยๆ ในกลุ่มคน กลุ่มพวกเรานี้แหละ

เป็นกลุ่มคนที่มันจะถ่ายทอดกันไปเรื่อยๆ จนมี จนเป็น จนแข็งแรง จนตั้งมั่น จนเป็นรูปธรรมได้โต ได้ใหญ่

ได้ชัดขึ้นจริงจังขึ้นมา แล้วก็มีอยู่ ไม่เสื่อมคลาย ยังไม่เสื่อมไป ก็เรียกว่าวัฒนธรรมอันนั้น ประจำอยู่เด่นชัด

ยังไม่เสื่อมไปนั้นแหละ วัฒนธรรม

ตอนนี้เรามีรูปร่างของวัฒนธรรมของเราขึ้นมาเรื่อยๆ รูปร่าง ของวัฒนธรรมที่เรากำลัง สร้างนั้นนะ

วัฒนธรรมที่ดีจะเกิดจากอะไรบ้าง วัฒนธรรมที่ดี วัฒนธรรมนี้มีมันเลวกก็มีนะ เมื่อกี้เราก็ตู๊ดถึง

วัฒนธรรมของพวกใจ

วัฒนธรรมก็คือสิ่งที่มีมันมีอยู่ประจำนั้นแหละ อยู่กับประจำกลุ่ม ประจำหมู่ นั้นแหละ เมื่อเกิดการสั่งสม ก็เลือก

แล้วก็ทำกันอย่างนั้น เปลี่ยนไปได้ ถ้าไปรับอันอื่น มาแล้ว ก็กลับล้าง ก็เปลี่ยนไปได้

เมืองไทยนี้รับวัฒนธรรมตะวันตกเขามามากๆ มันกำลังแปรๆ เปลี่ยนๆ ไปอยู่เยอะ วัฒนธรรมทุนนิยม

มันก็เป็นวัฒนธรรมทุนนิยม เรากำลังสร้างวัฒนธรรม บุญนิยม

๒ ความ پاکเพียรบากบั่นที่ดี

๓. เหตุปัจจัยองค์ประกอบที่ดี

๔. ผลที่ได้รับ ได้อาศัยที่ดี

๕. ความพันทุกข์ที่ดี (อริยสัจ) เป็นประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน

๖. ความยั่งยืนนานที่ดี

นี่คืออวัชณธรรมที่ดี เกิดจากสภาพพวกนี้ ปัญญาที่ดีที่มีความเฉลียวฉลาด ที่เลือกเฟ้น ภูถัสจธรรมมาเรื่อยๆ

แล้วก็พากเพียรบากบั่นสั่งสมมาให้เกิด สร้างสรรมาให้เกิด หล่อหลอม มาเรื่อยๆ

แล้วก็ประกอบไปด้วยเหตุปัจจัยจากที่เราหล่อหลอม กันมาแต่ละคน แต่ละคน

ก็รวมเป็นเหตุปัจจัยรวมกันมาเรื่อยๆ ยังมีเหตุปัจจัยสูงขึ้น มีคุณภาพ มีผู้ที่รู้ดี จำเริญที่ดี พิสูจน์ข้อดีของดี เป็นพระอริยะสูงขึ้น แล้วพวกเราก็ไล่เลียงกันมา มีเบื้องต้น ท่ามกลาง บั้นปลาย มีพี มีน้องไล่มาเรื่อยๆ เลย เป็นเหตุ ปัจจัยแก่กันและกัน ได้รับผลซ้อน ซ้อนเชิงกันไปเรื่อยๆ ผลที่ได้รับที่ได้อาศัยเป็นดีๆ ขึ้นมาเรื่อยๆ

แล้วก็พิสูจน์ อริยสัจ ๔ พันทุกข์ที่ดี เป็นประโยชน์ตน ประโยชน์ท่านที่ดีชัดเจน แล้วก็ยั่งยืนนาน

เป็นความยั่งยืนนานที่ดี

นี่คือการรอกอบก่ออวัชณธรรมที่ดีขึ้นมา มีรูปลักษณะอย่างนี้ใหม่ ตรวจตราดู พวกเรา แล้วทางที่เจริญ

ที่ประเสริฐขึ้นมาพวกนี้ ก็เป็นศีลเป็นธรรมขึ้นมาเรื่อยๆ พัฒนา ขึ้นมาๆ แล้วเราก็ตรวจตราไปด้วย

ดูความจริงไปด้วยของเราเอง ของหมู่ฝูง แต่ละคนๆ มันก็มีรูป ให้เราดู เป็นสิ่งที่ถูกรู้ มีระบบชีวิต

มีเหตุมีปัจจัยต่างๆ ที่เราสรรสร้างขึ้นมา ทิศทางบุญ บุญกิริยาวัตถุ เป็นอย่างไร เราก็รู้อยู่แล้ว ศีล สมาธิ

ปัญญาเราก็รู้

สภาพทั้งสมมติสัจจะ ทั้งปรมาตตสัจจะที่เราศึกษาเล่าเรียนอยู่เนี่ย รู้ ทั้งโลกียะ รู้ทั้งโลกุตระ แล้วมันต้องอาศัย อาศัยทั้งนั้นแหละ จนกระทั่งเกิดเป็นความสะอาด สว่าง สงบ สุขภาพ สมรรถนะ สามัคคี ของเรานี้ ๖ ส สะอาด

กิเลสนั้นแหละสะอาดเรื่อยๆ หรือแม้แต่ข้างนอก ก็เป็นความสะอาดด้วย สะอาดนอก สะอาดใน

ต้องรู้ความสะอาดว่าสะอาดคืออะไรกันแน่ สะอาดไม่ใช่ว่า ไม่มีอะไรเลย อย่างที่เอาตามเคยยกตัวอย่าง น้ำสะอาดที่จะอาบ แหม เขาสะอาดเหลือเกิน ใสคลอรินใสอะไรโน่นแ่นะ ที่แท้มันจะไป สะอาดอะไร มันคลอริน สะอาดเกินไป จนไม่มีสิ่งที่จะต้องอาศัยในนั้นบ้าง ฆ่าเชื้อ จนเกลี้ยงไม่เหลืออะไรเลย นี่มันเกินไป มันไม่สะอาด

ภูมิคุ้มกันต่ำ คนพวกนั้นภูมิคุ้มกันต่ำ อย่างนี้เป็นต้น

แม้แต่น้ำดื่มก็เหมือนกัน สะอาดเกินไปมันก็ไม่ดีดอก อะไรก็แล้วแต่เกิด ถ้ามันเกินขีด ความพอเหมาะ

ที่จะใช้เป็นองค์ประกอบ ที่จะใช้สังเคราะห์ มันก็ไม่ดี กิเลสนั้น เอาให้หมดจริงๆ

แต่หมดกิเลสแล้วไม่ได้หมายความว่าไม่มีจิตวิญญาณ จิตวิญญาณ กับกิเลสนี้ มีบทบาทลึกลับเหมือนกัน

แล้วมันหลอกคนมานาน มาสิงสถิตอยู่ในจิตใจ มันไม่ใช่ตัวจริงของจิตวิญญาณ พระพุทธเจ้าพิสูจน์แล้ว

กิเลสมันเป็นสิ่งหนึ่งต่างหาก เป็นแขก ไม่ใช่ตัวเรา นี่พูดภาษาซ้อนๆ ก่อนนะ ประเดี๋ยวจะว่า ไหนว่า ไม่มีตัวเรา
ไม่มีของเราละ

แต่ว่าเราก็ต้องรู้ว่าเราก็คือจิตวิญญาณที่เราเป็นเรานั้นแหละ แต่ที่นี้กิเลสมันเป็น เจ้าเรือน มานาน เพราะฉะนั้น

พระพุทธเจ้าให้พิสูจน์เลยว่า กิเลสนี้รีดออกให้หมด จนกระทั่ง ดับสนิท ไม่เกิดเลย

มันจะเหลือแต่จิตวิญญาณแท้ๆ ที่บริสุทธิ์ ผุดผ่อง มีประสิทธิสูง จิตเก่ง สามารถ แล้วไม่เห็นแก่ตัว

จิตวิญญาณก็คือธาตุรู้ ที่รู้อย่างมีคุณค่า มีประโยชน์ มีประสิทธิภาพ อย่างละกิเลสไม่เห็นแก่ตัว

หมดอึดติดตัวตน แม้แต่ที่สุดไม่หลงว่า จิตวิญญาณ ธาตุวิญญาณ ธาตุรู้ธาตุจิตนี้ไม่หลงว่าเราไปยึดเข้า

แล้วเป็นเรา ไม่หลงผิด เพราะฉะนั้น ถ้าเราจะสมทาน ถ้าเราจะยึดถือไว้สำหรับสร้างสรร ประโยชน์

แต่ไม่ใช่บำเรอเพื่อเราเลยก็ทำได้ แล้วมีคุณค่าในโลก แต่ว่าไม่หลงเป็นเรา เป็นของเรา จริงๆ เลย

ไม่หลงนี่คือชัดเจนแล้วก็ทำได้ถูกต้อง จนสำเร็จผล จิตสะอาดบริสุทธิ์อย่างนั้น จะมีประสิทธิภาพของความสว่าง

จะมีประสิทธิภาพของ ความสงบ สว่างก็คือปัญญา นัตถิ ปัญญา สมาอาภา ไม่มีความสว่างใด จะเสมอได้

ด้วยปัญญา เพราะฉะนั้น ความสว่าง นี้ มันสว่างที่เทียบได้ด้วยปัญญา หรือปัญญานี้แหละ คือความสว่าง

ที่สว่างที่สุด ไม่มีความสว่างใดเสมอเทียบได้ด้วยปัญญา นัตถิ ปัญญา สมาอาภา อาภาคือแสงสว่าง อาภา

โสภาส อาภา แสงสว่างที่สว่างที่สุด นี่ก็ไม่มีอะไร ได้ด้วยปัญญา ปัญญานี้คือแสงสว่างที่วิเศษที่สุด

ที่มีมนุษย์ควรรู้ ควรเห็น เพราะฉะนั้น จิตวิญญาณนี้แหละสว่าง จิตวิญญาณนี้แหละคือปัญญา

จิตวิญญาณนี้แหละ มีความสะอาด มีความสงบ มันสงบ กิเลสไม่มี มันนิ่ง มันสนิท มันไม่เดือดร้อน

สงบก็คือความไม่เดือดร้อน ไม่เดือดร้อนเลยจริงๆ ไม่ทุกข์ ไม่อึดอัดขัดเคือง โปรง สว่าง โลง สบาย สดชื่น

คุณลักษณะของสิ่งที่มีมนุษย์พึงได้ มีครบพร้อมในนั้น สดชื่น เบิกบาน สว่าง โปรง ใส สงบ สงบจากกิเลส

แต่มีบทบาทของจิตวิญญาณที่มีประสิทธิภาพ มีความสุภาพ มีสภาพที่ดี มีภาวะที่ดี สุภาพ มีภาวะที่ดี จิต

ที่มีภาวะที่ประโยชน์ตน ประโยชน์ท่านอะไร มีภาวะแข็งแรง มีประสิทธิภาพ มีอะไรอยู่ในนั้นเสร็จ มีสมรรถนะ

สมรรถภาพ มีสมรรถนะ มีความสามารถ เป็นจิตที่มีความสามารถรู้และมีจิตแรง สร้างสรรได้ด้วย

นำพาให้กายกรรม วาจากรรม เกิดตามต้องการ จิตจะให้ทำอย่างนี้ ทำอย่างนี้ ทำได้ มีฝีมือ มีความสามารถ

มีความรอบรู้ มีสมรรถนะ

นี่คือจิตวิญญาณที่สูงสุด จิตวิญญาณที่ถึงขั้นสะอาด สว่าง สงบ สุภาพ สมรรถนะ แล้วมีจิต

ที่รู้จักกลุ่มหมู่มนุษยชาติ ทำสามัคคีให้แก่มนุษยชาติได้ นี่สมานตตตา สามารถ ที่จะทำให้เกิดความเรียบร้อย

งดงาม ทำให้เกิดพลังสร้างสรรค์ ทำให้เกิด ความเจริญ ออกงาม ทำให้เกิดสุข สันติ เบิกบาน

เป็นความสำเร็จบริบูรณ์จบได้ มีสามัคคี นี้ ๖ ส นี่เป็น คุณลักษณะจิตที่เป็น ๖ ส เป็นสะอาด สว่าง สงบจริงๆ

แล้วเป็นจิตที่สุภาพ เป็นจิตที่ สมรรถนะ เป็นจิตที่สามัคคี มีปัญญาในการสร้างสามัคคีในตัวเอง ตัวเองก็เป็นตัว

หน่วยมวลของความสามัคคีนั้น แล้วสามารถที่จะบริหาร ประณี ประนอม เป็นบุโรหิต เป็นอะไร ในหมู่ในกลุ่ม
เป็นหนึ่งในทั้งหมดทั้งสิ้นของศาสนา ทั้งหมดทั้งสิ้นของ พรหมจรรย์ ทั้งหมดทั้งสิ้นของมิตรดี สหายดี

สังคมสิ่งแวดล้อมดี

ถ้ายิ่งเก่ง ก็ยิ่งเป็นทั้งหมดทั้งสิ้นของจักรวาลใหญ่ขึ้นๆ เป็นดวงอาทิตย์ใหญ่ เป็น ดาวฤกษ์ ดวงใหญ่ของจักรวาล
ถ้ายิ่งเก่ง ยิ่งดี ก็จะเป็นดาวฤกษ์ที่จะมีคุณค่า ประโยชน์ต่อหมู่มวลจักรวาลนั้นใหญ่ขึ้นๆ

แล้วก็ยังเป็นประโยชน์ต่อจักรวาลอื่นต่อไป ต่อไป ด้วย เนื่องเกี่ยวกันไป นี่ก็คือทำคนให้เกิดคุณค่าพวกนี้
เราอยู่กันอย่างมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์โหลง เพราะฉะนั้น เราจึงจะอยู่อย่างมนุษย์ มนุษย์ไม่ใช่สัตว์ปลึกเดี่ยว
แต่การปลึกเดี่ยวเพื่อฝึกฝนศึกษาก็ได้ หมายความว่า ตัวเอง คนเดียวนี้ สามารถจะอยู่รอดไหม ป้องกันตัวได้ไหม
กลัวเกรงไหม มีอะไรมาปะทะ แล้วก็พึ่งตนเองไม่ได้หรือเปล่า ก็ฝึก ฝึกตนเอง ปลึกเดี่ยวเพื่อที่จะพิสูจน์ก็ได้
แม้ที่สุดจะไปในที่ที่ลำบากลำบากคนเดียวจะไหวไหม ไปในที่ที่หนาว ไปในที่ที่เสียสิ่ง สาราสัตว์เยอะ

สิ่งสาราสัตว์ที่เป็นสัตว์ป่าที่พูดกันไม่รู้เรื่อง ก็ไม่ต้องไปให้มันมากนักดอก

เพราะมันสู้กับสิ่งสาราสัตว์ที่เราไม่ค่อยรู้เรื่องกับมันนะ มันเก่งกว่าสิ่งสาราสัตว์ ประเภทนั้น ก็ไม่เท่าไรดอก

ขณะสิ่งสาราสัตว์อยู่ในป่า สิ่งสาราสัตว์แท้ๆ มันจะไปเก่งอะไร ต้องสิ่งสาราสัตว์

เสือสิงห์กระทิงแรดในกรุงนี้แหละ เก่ง

ถ้าไปแล้วก็ช่วยตัวเองได้ ในป่าของอันธพาล ป่าของคนที่เป็นเสือ สิงห์กระทิงแรด ทางโลกีย์นี้
เราก็อยู่อย่างพึ่งตนได้ แล้วแถมช่วยเสือสิงห์กระทิงแรด พวกนั้นได้ด้วย สร้างสามัคคีธรรมได้ ทำความเจริญได้

อันนี้ดี เป็นข้อพิสูจน์ เป็นสิ่งที่วิเศษ เป็นสิ่งที่ดีงาม ต้องเข้าใจความหมายพวกนี้ คนที่จะ เก่งกาจอย่างนั้น

จะมีมิตรดี สหายดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี มีโลกโลกุตระที่ตัวเองรวมด้วย แล้วจะเป็น ผู้ที่มีคุณค่า

เป็นดาวฤกษ์ดวงหนึ่งในจักรวาลนั้น

จักรวาลที่ใหญ่ๆ มีดาวฤกษ์หลายดวง จักรวาลน้อยๆ ก็มีดาวฤกษ์ดวงเดียว แล้วยังมี บริวารก็น้อย
คือมีดวงจันทร์ก็น้อย ดาวบริวาร ดาวเคราะห์ก็น้อย ถ้าจักรวาลใหญ่ขึ้น ก็ใหญ่ขึ้นๆ ก็จะมีบริวารเยอะขึ้น
มีดวงจันทร์เยอะขึ้น จนกระทั่งดวงจันทร์เยอะแล้ว ก็มีดาวฤกษ์หลายๆ ดวงอีกขึ้นด้วย นี้ เรียกว่าจักรวาลใหญ่

จักรวาลที่โตขึ้น จะเป็น อย่างนั้น

คนก็เหมือนกัน มีสังคมกลุ่มโหลง ที่มีดาวฤกษ์หรือมีคนที่เป็นสัตว์บุรุษ เป็นผู้ที่มีประโยชน์ คุณค่าต่อผู้อื่นได้เยอะ

เพราะได้มีประโยชน์ตนอันสมบูรณ์ขึ้นเรื่อยๆ ก็มีประโยชน์ท่าน

ยังมีประโยชน์ตนอันสมบูรณ์ขึ้นมากเท่าใด ยิ่งเป็นประโยชน์ท่านมากขึ้น เท่านั้นจริงๆ จะยังไม่สะสม ไม่กอบโกย
มีสมรรถนะ สมรรถภาพ มีความรู้ ความสามารถ ในการ ช่วยเหลือ ผู้อื่นได้มากขึ้นจริงๆ ไส้เรียงมาเป็นลักษณะ

คุณลักษณะ ดาวฤกษ์หลายดวงๆ ขึ้นมา ดาวฤกษ์ก็จะมีบริวาร มีลูกศิษย์ลูกหา มีผู้ที่ช่วยเหลือเพื่อฟาย

เป็นปฏิกริยาถูกใช้ ซ้อนๆ แยกตัวออกไป ใช้โฮ ยิ่งกว่า Direct Sell อีก รู้ จัก Direct Sell ไหมล่ะ
แต่ก็ไม่ร่ำรวยแบบทุนนิยม Direct Sell ดอนนะ แต่จะอุดมสมบูรณ์ อย่างที่เอาที่เคย พูดแล้ว ก็อุดมสมบูรณ์
แต่ในความคิดสมบูรณ์นี้ พวกเราไม่ได้ยึดมาเป็นของของเรา ไม่หลงว่า เป็นสมบัติของเรา
ไม่เผด็จการกับสมบัติเหล่านั้น รวมกันใช้ และสะพัด เหมือนอย่างที่เราอธิบายให้ฟังแล้ว
อโศกเราเหมือนรววย คนนอกมองเหมือนรววย เพราะดูจาง่ายๆ เอ้า เราไม่หวังแน่นอนนะ แม้เรามีน้อย เรายังจ่าย
เราก็กินช่วยเหลือก็อยู่ได้ เพราะฉะนั้น แหม เราทำจัดตลาด อาริยะ ใช้โฮ ขายต่ำกว่าทุน
ทำคานมาทำจ่ายขาดทุน ขายขาดทุนให้แก่คนอื่นๆ ใช้โฮ มันใหญ่ๆนะ มันรววยนะนี่
มันไม่รววยไม่ทำทิ้งขว้างอย่างนี้จริงดอก เราก็รีบเลือกจากปู นี้แหละมาทำได้ แล้วเราก็ไม่กลัวตาย
แล้วไม่กลัวอดอยากด้วย เพราะเราเองมีสมรรถภาพ ขยันหมั่นเพียร แล้วก็มั่งคั่งฐานที่อยู่ เสนาสนะ มีบุคคล
มีอาหาร มีอะไรอาศัยอยู่อย่างพอ แล้วเราก็ดำรงชีพ ดำรงสภาพขึ้นไปเรื่อยๆ ไม่ได้เดือดร้อนจริงๆ
ขยายงานขยายพื้นที่ ขยายเสนาสนะ ขยายบุคคล แต่ไม่โลภโมโหสัน ไม่มักใหญ่ใฝ่โต จนกระทั่ง ขยายพื้นที่ไว้
แต่คนไม่มีทำงาน ไม่เอา ขยายให้ได้สัดส่วน ควรได้ก็เอา ควรขยายโรงงานก็ขยาย ยังไม่ควรขยายอย่างฟุ้งขยาย
มีแรงงานมาพอหรือยัง บอกแล้วว่า ทุกอย่างขึ้นอยู่กับคน คนเป็นตัวกำหนดทุกอย่าง ขึ้นอยู่กับคน
คำตอบอยู่ที่คน ขยายงาน ได้หรือยัง เอ้า ถ้ามคนดูก่อน มีแรงงานใหม่ เพราะแรงงานเราอย่างนี้ ดีไม่ดี
แรงงานเรา ไม่ต้องจ้างด้วย ขยายได้ใหม่
บอกว่า เขา อันนั้นนะ บริษัทนี้ กลุ่มนี้ ไม่ต้องจ้างเลยคนงาน ขยายได้ ใหม่ หรือว่าบริษัทนี้ จ้าง
แต่ก็มีงบประมาณจ้างขนาดอย่างนี้แหละ มากกว่านี้ไม่ได้ เพราะว่าเงินเดือนให้แค่นี้ ขยายได้ใหม่
มีคนมาสมัครใหม่ มีคนมาสมัครใจ บอกเงินเดือนถูกๆ ก็มา ก็เอา ยิ่งไม่มี เงินเดือน แล้วทำงานฟรีมีมาใหม่
มีมาอีกเอา ไม่ใช่ประมูลดอก ไปประมูลเขาขึ้นราคา เอาตัดหน้าคนอื่น แข่งขันเขา ไม่ต้อง นี่ระบบบุญนิยม
มันก็จะซ้อนๆ อย่างนี้ เราขยายได้ ขยายอะไรก็ได้ มันก็ดูเชื่องดูหุนะ มีโรงงาน มีเครื่องไม้เครื่องมือ
มีคนทำงานก็หนาแน่น อุ่นหนาฝ้าคั่ง ทั้งๆ ที่ไม่จ้างแล้ว ยังมีคนมาทำงานฟรีอยู่ตั้งเยอะ ใช้โฮ มันน่าอัศจรรย์นะ
น่าอัศจรรย์ คนเหล่านี้ไม่ได้จ้างเลย มาทำงาน ตื่นเช้าขึ้นมาก็ซอกๆ ทำงานไป แล้วทำงานไป ก็อย่างไม่ยึดอัด
ไม่มีปัญหา ไม่ STRIKE ไม่มาเที่ยวได้ต้องขอต่อรอง ขึ้นราคา ค่าโน่นค่านี้ ได้ โอกาสดีๆ ก็คนงาน STRIKE
เป็นต้องขอกินโอเลี้ยง ไม่มี ถ้าไม่ให้กิน โอเลี้ยงจะ STRIKE ไม่ทำงานแล้ว ไม่มี จะต้องขอขึ้นราคา
จะต้องกินสามมื้อ ไม่ได้สามมื้อ ฉันทไม่ทำงานแล้ว ไม่มี STRIKE จะต้องขอค่าตัวเท่านั้นเท่านั้น จะต้องใส่เสื้อผ้า
สวยกว่านี้ ไม่ได้ต้อง STRIKE ทุกคนจะต้อง เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมแล้ว จะต้องสวม รองเท้ากันหมด
จะต้องแต่งตัวสวยๆ จะต้องมี ที่นอน หมอนฟูกอะไรก็แล้วแต่เกิด ไม่มีสไตรค์แบบนี้
ขอเรียกร้อยเอานั่นเอานี่มาบำเรอตน ไม่เอา แล้วมีแต่คนสำนึก สัจจรร ลดละลงไป ไปสู่ทิศทางที่เรารู้ว่า

ควรจะมีกันน้อยสันโดษ ได้ขนาดไหน มาตรฐานเรามี อยู่ในวัดศีล ๘ แคววีกาลโกชนาเรานี่ ทำให้ได้ขั้นกินมือเดียว
นะ วีกาลโกชนา เสื้อผ้าหน้าแพรต้องไปมีมากชุดอะไรอย่างนี้เป็นต้น
แต่เครื่องใช้ส่วนกลาง ส่วนรวม หรือว่าเครื่องใช้ที่จำเป็น ประโยชน์เกื้อกูลคนอื่นก็เอาเถิด เป็นของใช้ที่จะรังสรรค์
สร้างสรรค์ ประโยชน์อื่นที่จำเป็นสำคัญอะไรก็ว่าไป ก็ไม่ได้ทำมา เพื่อเสพ แต่เพื่อที่จะทำงานให้เพิ่มขึ้น ดีขึ้น
เป็นประโยชน์ท่าน ไม่ได้ทำมาเพื่อเรียกร้อง อะไรให้แก่ตนเอง หรือแม้แต่จะตั้ง
อาศัยเครื่องทุนแรงสบายตัวเกินไป ทั้งๆ ที่มันยังไม่สมควร เราก็ไม่เอา
ทุกวันนี้ขาดมาจนจําหนน ต้องขอเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ ไม่ใช่ว่า ขาดมาคิดอยากจะได้ ก็จะได้ อยากจะได้
อยากจะได้อะไรนะ... แต่เราก็จำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์ ....เราจะต้อง เร็วขึ้นหน่อย มันเปลืองเวลา
แล้วก็มีมันก็จะเมื่อย มากขึ้น แล้วก็ต้องทำมากขึ้น หนังสือนี้ ขาดมาก็คิดว่า ต้องทำมากขึ้น แก่ตัวไป ก็คงจะบันทึก
เป็นหนังสือนี้มากขึ้น เรียบเรียง มากขึ้น ต้องมีเครื่องมือพวกนี้ ฝึกหัดหน่อย ...ก็เพิ่งเริ่มต้นเรียน
เรื่องคอมพิวเตอร์นี้ เขาก็ว่าไป
อย่างนี้อธิบายสู่คุณฟัง พวกเราต้องศึกษาชั้นๆ ความจริงใจหรือญาณปัญญาที่รู้ว่า ต้องละออก แล้วเราไม่เสพ
เราไม่ติดนี้สำคัญ
เอาละ เวลาผ่านไปมากแล้ว มันก็มีเรื่องพูดต่อไปได้ก็หยุดเสียก่อน ตอนนี้ก็แล้วกัน แล้วค่อยว่ากันวันหลัง

ถอดโดย จอม ศรีสวัสดิ์

ตรวจทาน ๑ โดย สม.ปราณี ปิงเจริญ ๘ ก.ค.๓๗

พิมพ์โดย ทองแก้ว ทองแก้ว

ตรวจทาน ๒ โดย โครงการถอดเทปฯ ๒๕ ก.ค. ๓๗